

Rozwój rynku: Papier i tektura (CN 48) — 2015–2025

Wprowadzenie

Niniejszy raport analizuje handel zagraniczny Unii Europejskiej w dziale 48 Nomenklatury Scalonej – *Papier i tektura; artykuły z masy papierniczej, papieru lub tektury* – w latach 2015–2025. Przedstawione dane dotyczą wymiany z krajami spoza UE i opierają się na pełnych okresach rocznych, bez okresów niekompletnych. Opracowanie koncentruje się na identyfikacji i interpretacji głównych tendencji: narastającej presji cenowej, głębokiej reorientacji geograficznej partnerów handlowych oraz ewolucji wewnętrznej struktury produktowej i specjalizacyjnej unijnego sektora papierniczego.

Ogólny obraz handlu UE dla działu 48 pokazuje, że całkowita wartość unijnego eksportu wzrosła w badanym okresie o 3,5% (z 24,6 mld EUR w 2015 r. do 25,5 mld EUR w 2025 r.), podczas gdy wolumen eksportu spadł aż o 19,8%. Po stronie importu zanotowano wzrost wartości o 36,5% (do 10,6 mld EUR) przy minimalnym wzroście wolumenu (+1,9%). W konsekwencji dodatnie saldo handlowe UE skurczyło się o 11,6%. Za tymi liczbami kryją się istotne przemiany, którym poświęcone są trzy poniższe sekcje.

Cena ponad wolumen – rozdźwięk między nominalnym wzrostem a fizyczną wymianą

Wartość eksportu rośnie wolno mimo wyraźnego spadku ilościowego

Unijny eksport papieru i tektury odnotował w ciągu dekady umiarkowany wzrost wartości, ale za nim stoi drastyczne ograniczenie masy towarowej. Wolumen wywozu obniżył się z 24,6 mln ton w 2015 r. do 19,7 mln ton w 2025 r., co oznacza spadek o blisko jedną piątą. Równocześnie średnia cena eksportowa wzrosła z 1 000 EUR/t do 1 291 EUR/t (+29,1%). Oznacza to, że wzrost wartości został w całości wygenerowany przez wzrost cen jednostkowych, a nie przez wzrost sprzedaży.

Tabela 1: Handel zagraniczny UE – papier i tektura (CN 48), wartości i wolumen

Wskaźnik	2015	2025	Zmiana (%)
Eksport – wartość (mld EUR)	24,6	25,5	+3,5
Eksport – wolumen (mln t)	24,6	19,7	–19,8
Import – wartość (mld EUR)	7,7	10,6	+36,5
Import – wolumen (mln t)	6,7	6,8	+1,9

Źródło danych: Ogólny przegląd handlu

Skok cen w 2022 roku i jego trwałe następstwa

Rok 2022 był punktem zwrotnym dla cen. Zarówno w eksporcie, jak i w imporcie zanotowano wówczas najwyższe poziomy jednostkowe w całym szeregu czasowym – maksymalna średnia cena eksportowa sięgnęła 1 446 EUR/t, a importowa 1 775 EUR/t. Chociaż w kolejnych latach ceny nieco się obniżyły, nadal pozostały wyraźnie powyżej poziomów sprzed pandemii. Ta trwała zmiana reżimu cenowego wynikała z szoków kosztowych (energia, surowce drzewne, logistyka) oraz zaburzeń łańcuchów dostaw, które dotknęły całą branżę papierniczą.

Szybszy wzrost importu eroduje nadwyżkę handlową

Dodatnie saldo wymiany, charakterystyczne dla unijnego sektora papierniczego, stopniało z 16,9 mld EUR w 2015 r. do 14,9 mld EUR w 2025 r. (–11,6%). Import zyskiwał na wartości szybciej niż eksport, co odzwierciedla rosnącą konkurencję dostawców spoza UE, zwłaszcza w segmencie wyrobów gotowych i przetworzonych, a także skutki inflacji cenowej w imporcie.

Nowa mapa partnerów – od załamania wymiany z Rosją do dominacji Chin w imporcie

Rosja jako największy szok geopolityczny dekady

Najsilniejszym wstrząsem w analizowanym okresie była niemal całkowita utrata rosyjskiego rynku. Wartość unijnego eksportu do Rosji spadła o 90,8% (z 1,42 mld EUR do 0,13 mld EUR), a importu o 99,2% (z 356 mln EUR do 2,9 mln EUR). Do 2021 roku Rosja należała do czołowych partnerów, odpowiadając za 5,2% eksportu i 4,1% importu UE w tym dziale. Po 2022 roku, w wyniku sankcji i wojny, jej udział praktycznie zaniknął, co potwierdzają dane o wykrytych szokach podaźowych.

Chiny awansują na czołowego dostawcę

Import z Chin wzrósł w latach 2015–2025 aż o 139,8%, z 1,40 mld EUR do 3,36 mld EUR. Dzięki temu Chiny stały się zdecydowanie największym pozaunijnym źródłem zaopatrzenia UE w papier i tekturę, wyprzedzając Wielką Brytanię i USA. Ich systematycznie rosnąca obecność wyraźnie podniosła koncentrację dostaw: wskaźnik Herfindahla-Hirschmana (HHI) dla importu zwiększył się z 1 366 do 1 525 (+11,6%), jak pokazują dane o koncentracji.

Turcja i Stany Zjednoczone zyskują, Wielka Brytania traci

Unijny eksport do USA urósł o 42,1% (do 3,29 mld EUR), co czyni ten rynek coraz ważniejszym kierunkiem wywozu. Z kolei Turcja odnotowała imponujący wzrost po stronie importu UE (+183,9%), osiągając 868 mln EUR w 2025 r., przy stabilnym poziomie eksportu (+16,5%). Relacje z Wielką Brytanią osłabły – zarówno eksport (–12,0%, do 4,94 mld EUR), jak i import (–15,4%, do 1,64 mld EUR) zmalały, na co wpływ miał Brexit i późniejsze perturbacje handlowe. Poniższa tabela ilustruje zmiany wartości dla głównych partnerów.

Tabela 2: Zmiana wartości handlu z kluczowymi partnerami (2015 vs. 2025)

Partner	Eksport (mln EUR), 2015	Eksport (mln EUR), 2025	Import (mln EUR), 2015	Import (mln EUR), 2025
Wielka Brytania	5 605	4 935	1 938	1 640
Stany Zjednoczone	2 312	3 286	1 086	932
Turcja	1 336	1 556	306	868
Szwajcaria	1 677	1 933	881	737
Chiny	764	877	1 402	3 362
Rosja	1 420	131	356	2,9

Źródło: Główni partnerzy handlowi

Całokształt zmian geograficznych sprawił, że struktura partnerów stała się bardziej rozproszona po stronie eksportu (HHI spadł z 808 do 737), natomiast import, napędzany przez jeden dominujący kierunek, uległ koncentracji.

Specjalizacja wewnątrzunijna i transformacja struktury produktowej

Finlandia, Szwecja i Austria – filary unijnego eksportu

Analiza ujawnionych przewag komparatywnych (RSCA) za 2025 rok wskazuje, że najbardziej wyspecjalizowanymi eksporterami w dziale 48 są Finlandia (RSCA = 0,71) i Szwecja (0,55), a w dalszej kolejności Luksemburg, Portugalia i Austria. Sektory papiernicze tych krajów generują nieproporcjonalnie wysoki udział w unijnym eksporcie całego działu w stosunku do ich ogólnego udziału w eksporcie UE. Z kolei Malta, Irlandia i Cypr znajdują się na przeciwległym biegunie – ich eksport w tym dziale jest marginalny.

Ten obraz potwierdzają najnowsze dane o specjalizacji sektorowej. Co jednak istotne, nawet tradycyjni potentaci, jak Finlandia, odnotowali spadek wartości eksportu w badanym okresie (–23,5%), podczas gdy Szwecja zdołała zwiększyć swój wywóz o 26,8%. To sugeruje stopniowe przesunięcie środka ciężkości w kierunku bardziej zróżnicowanej bazy eksportowej.

Opakowania i papiery powlekane dominują, papier gazetowy w odwrocie

Struktura produktowa unijnego handlu odzwierciedla długoterminowe trendy konsumpcyjne. Największą pozycją po stronie importu i eksportu (pod względem wartości) są opakowania (pozycja 4819 – kartony, pudła, torby), których wartość w imporcie osiągnęła 2,25 mld EUR w 2025 r., a w eksporcie 2,88 mld EUR. Zaraz za nimi plasują się papiery i tektury powlekane (4810) oraz specjalne papiery siarczanowe (4804). Papier gazetowy (4801) zmaga się natomiast z trwałym spadkiem – wolumen eksportu skurczył się z 1,30 mln ton do zaledwie 0,27 mln ton, co odpowiada za dużą część ogólnego spadku ilościowego eksportu.

Tabela 3: Struktura importu i eksportu według głównych podpozycji CN w 2025 r.

Podpozycja	Opis	Eksport (mln EUR)	Import (mln EUR)
4810	Papier/tektura powlekane nieorganicznie	5 070	998
4819	Opakowania z papieru/tektury	2 879	2 247
4805	Pozostały papier/tektura niepowleczone	2 428	491
4802	Papier/tektura niepowleczone do pisanie/druku	2 591	619
4804	Papier/tektura siarczanowe niepowleczone	2 579	514
4811	Papier/tektura powleczone, impregnowane (pozostałe)	3 747	1 182
4801	Papier gazetowy	144	451

Źródło: Porównanie podsegmentów produktowych

Wyraźnie widać, że w eksporcie dużą rolę odgrywają półprodukty i papiery specjalne, natomiast import zdominowany jest przez gotowe wyroby opakowaniowe i tanie papiery z Chin. Jednostkowe ceny w tych segmentach znacząco się różnią – podczas gdy eksportowane opakowania uzyskują średnio około 2 673 EUR/t, importowane tańsze odpowiedniki notują 2 846 EUR/t (porównywalne, ale zależne od asortymentu), co sugeruje zaostrzającą się konkurencję kosztową.

Rosnąca produkcja unijna i utrzymująca się nadwyżka eksportowa

Produkcja papieru i tektury w UE wzrosła w ujęciu wartościowym z 90,1 mld EUR w 2003 r. do 138,5 mld EUR w 2024 r. (+53,7%), napędzana w znacznym stopniu inflacją. W ujęciu ilościowym wzrost wyniósł 33,5% w okresie 2003–2024. Dzięki silnej bazie produkcyjnej UE pozostaje eksporterem netto. Wskaźnik zależności od importu netto utrzymuje się na ujemnym poziomie, oscylując wokół –11% w 2025 r., co oznacza, że wartość eksportu przewyższa import o tę właśnie część w relacji do konsumpcji wewnętrznej. Jednocześnie skłonność eksportowa branży wzrosła z 14,1% do 17,1%, co potwierdza rosnące znaczenie rynków zagranicznych dla unijnych producentów.

Konkluzja

Handel zagraniczny UE papierem i tekturą w latach 2015–2025 charakteryzował się trzema siłami napędowymi. Po pierwsze, **cena wyparła wolumen** – nominalny wzrost wartości został okupiony fizycznym spadkiem wymiany, a strukturalnie wyższe ceny stały się nową normą. Po drugie, **geopolityka przeorała mapę partnerów**: zanik wymiany z Rosją, ekspansja Chin w imporcie i umocnienie pozycji USA jako odbiorcy zmieniły układ sił. Po trzecie, **wewnętrzna transformacja produktowa** – odchodzenie od papieru gazetowego na rzecz opakowań i papierów specjalistycznych – odcisnęła się zarówno na strukturze handlu, jak i na przewagach komparatywnych państw członkowskich. UE wciąż pozostaje znaczącym eksporterem netto, jednak otoczenie konkurencyjne i kosztowe zmusza branżę do ciągłego podnoszenia wartości dodanej oferowanych produktów.

Wygenerowano 2026-07-24 na podstawie danych z tradedashboard.eu

Raport wygenerowany maszynowo: przyspiesza analizę człowieka, choć czasami może ją wprowadzić w błąd. Nigdy nie może jej w pełni zastąpić.

Jeśli potrzebujesz porady dotyczącej europejskiej polityki handlowej lub reprezentacji Twoich interesów w Brukseli, nie wahaj się skontaktować ze mną pod adresem support@tradedashboard.eu. Znajdziesz moje CV pod tym adresem.